

Ministerie van Justitie en Veiligheid
Zijne excellentie de heer F.B.J. Grapperhaus
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

Doorkiesnummer
026 355 2400
Inlichtingen bij
Willem Boerma
Ons kenmerk
V063-2020

Datum 21 december 2020
Onderwerp Bestuurlijke reactie Veiligheidsberaad op eindrapport Commissie Evaluatie
Wet veiligheidsregio's

Hooggeachte heer Grapperhaus,

Het Veiligheidsberaad heeft met waardering kennisgenomen van het definitieve rapport van de Commissie Evaluatie Wet veiligheidsregio's (hierna: de commissie), dat op 4 december jl. gepubliceerd is. Conform uw verzoek in uw brief d.d. 2 december 2020 reageert het Veiligheidsberaad hierbij op het evaluatierapport, zodat u onze reflecties kunt meenemen in de kabinetsreactie.

Algemeen

Het Veiligheidsberaad is verheugd over de hoofdlijnen en de gedegenheid van het rapport. In het bijzonder geldt dit voor de erkenning dat de veiligheidsregio's zich de afgelopen jaren – als netwerkorganisaties – hebben ontwikkeld tot stabiele partners in de crisisbeheersing. Daarnaast constateert het Veiligheidsberaad, evenals de commissie, dat de maat van de veiligheidsregio passend is gebleken voor het merendeel van de crisistypen die zich lokaal of regionaal voordoen, en dat “de voorzitter veiligheidsregio als bestuurlijk aanspreekpunt en als bevoegd gezag in specifieke crisissituaties succesvol is geweest en heeft bijdragen aan duidelijkheid ten tijde van een crisis”.

De adviezen die de evaluatiecommissie geeft voor de verdere ontwikkeling van crisisbeheersing en de brandweezorg zijn in lijn met een duidelijk gevoelde behoefte in het veld. De concrete uitwerking van het rapport en de wettelijke verankering zijn cruciaal voor een goede voorbereiding op toekomstige incidenten en crises.

Het Veiligheidsberaad onderschrijft de in het rapport gevolgde redenering, dat de aanpak van bovenregionale en landelijke crises gebaat is bij een schaal die past bij de aard en inhoud van de crisis of dreiging. De toenemende complexiteit en interdependentie van huidige en toekomstige crises vragen immers om een aanpak op maat. Het Veiligheidsberaad onderstreept het advies van de commissie om “de regie over crisisbeheersing decentraal te beleggen bij de burgemeesters en voorzitters veiligheidsregio en centraal bij de minister van Justitie en Veiligheid. De burgemeester, voorzitter veiligheidsregio en de minister van Justitie en Veiligheid krijgen wettelijk bevoegdheden om te interveniëren wanneer samenwerking ontbreekt of niet het gewenste resultaat geeft.” Over de uitwerking hiervan gaan wij graag met u in gesprek.

Verankering in de wet

Terecht concludeert de evaluatiecommissie dat ten aanzien van bovenregionale en landelijke crises en dreigingen verbeteringen nodig zijn, en daarmee aanpassing van de wet. Ook de huidige pandemie heeft aangetoond dat de samenwerking tussen veiligheidsregio's onderling, en die met het Rijk, cruciaal is. De samenwerking die zich de afgelopen negen maanden heeft gemanifesteerd en verdiept op de genoemde niveaus dient dan ook te worden verankerd in de wet, om te voorkomen dat het een volgende keer opnieuw verworven of bevochten moet worden. Het Veiligheidsberaad benadrukt daarom het belang van het borgen van de verbinding tussen de (boven)regionale en de nationale crisisstructuur¹.

De commissie stelt terecht dat het Veiligheidsberaad een concretere doel- en taakomschrijving verdient in toekomstige wetgeving, omdat: "De uitvoering van de strategische agenda, de ontwikkeling van programma's in de laatste jaren en het optreden tijdens covid-19 laten zien dat het Veiligheidsberaad een betekenisvolle rol kan spelen." Het Veiligheidsberaad vraagt het kabinet om het expliciteren van die verbinding op te nemen in de wet door de rol en taken van het Veiligheidsberaad wettelijk te beschrijven. De rol en positie van het Veiligheidsberaad in de huidige covid-19-crisis krijgen hiermee een codificatie in de wet. Het Veiligheidsberaad staat dan ook achter de constatering van de commissie dat het Veiligheidsberaad een belangrijke rol speelt in de doorontwikkeling van het stelsel. Een legitimering van deze rol is daarvoor noodzakelijk. Dit heeft het Veiligheidsberaad ook gesteld in zijn brieven van 30 juni 2020 en 12 november 2020 aan de commissie.

Door het Veiligheidsberaad is bij brief van 30 juni 2020 aan de commissie reeds voorgesteld om de taak inzake risicoanalyse, risicobeheersing, preparatie, respons en herstel van bovenregionale en landelijke crises te beleggen bij het Veiligheidsberaad en deze te financieren vanuit een doeluitkering van het Rijk, zodat het systeem van verlengd lokaal bestuur hiermee niet wordt belast. Dit past ook in het advies van de commissie om de crisisbeheersing in de nieuwe wet als cyclisch proces in te richten als gezamenlijke verantwoordelijkheid en bij alle overige adviezen waar de commissie spreekt over collectieve verantwoordelijkheid. Door deze taken op bovenregionale en landelijke crises als gezamenlijke verantwoordelijkheid bij het Veiligheidsberaad te beleggen, kan het huidige verantwoordelijkheidsvacuüm worden gedicht. Tegelijkertijd vraagt de invulling van die collectieve verantwoordelijkheid om een goede balans tussen regiospecifieke en lokale situaties, aangezien veiligheidsregio's lokaal gewortelde organisaties zijn, die op regionaal niveau samenwerken. Het Veiligheidsberaad nodigt u uit hierover met ons in gesprek te gaan.

Bespreekpunten

Naast deze noties ten aanzien van crisisbeheersing en de rol van het Veiligheidsberaad hierin, brengt het Veiligheidsberaad graag enkele andere onderwerpen onder uw aandacht die nadrukkelijk nader gesprek vragen alvorens het Veiligheidsberaad tot een standpunt kan komen.

¹ Participatie veiligheidsregio's/ Veiligheidsberaad in IAO, ICCb en MCCb

- In de eerst plaats betreft dit de opmerkingen van de commissie over de positie van de *GHOR*. De commissie heeft een duidelijke analyse gemaakt. De centrale vraag die voor het Veiligheidsberaad van belang is, is de manier waarop de Directeur Publieke Gezondheid in positie is en blijft, zowel bij de bestrijding van crisis als bij de voorbereiding daarop. Een gesprek waar deze GHOR-functionaliteit precies thuis zou moeten horen is daarom wenselijk. Dit vraagt om een verdere analyse, met gebruikmaking van meer dan alleen de evaluatie van de COVID-19-crisis. Insteek van dit nadere onderzoek zou moeten zijn: het borgen van publieke sturing in crisistijden over de witte kolom en de noodzaak van een blijvend goede verbinding van de witte kolom met de veiligheidsregio. Een belangrijke voorwaarde is dat de wet niet mag belemmeren om de GGD-en onderdeel te laten zijn van de veiligheidsregio. Daarbij vraagt het Veiligheidsberaad de evaluatie van de Wet veiligheidsregio's ook te betrekken bij de toekomstige evaluatie van de Wet Publieke Gezondheid met het oog op de inhoudelijke samenhang.
- In de tweede plaats betreft dit het advies van de commissie over de deelname van de *waterschappen* aan de vergaderingen van het algemeen bestuur van de veiligheidsregio. Het Veiligheidsberaad ziet in de aanwezigheid en betrokkenheid van de waterschappen bij de veiligheidsregio's een belangrijke meerwaarde. Het gesprek over de verankering hiervan in de wet zou die meerwaarde als uitgangspunt moeten hebben.
- Het Veiligheidsberaad ziet *Defensie* eveneens als een structurele partner in de crisisstructuur. Het in 2019 opgestarte gesprek met de minister en met defensie, over de civiel-militaire samenwerking vormt een goed uitgangspunt voor verder overleg over de rol van defensie als structurele partner in de preparatie- en responsfase in de crisisbeheersing.
- De evaluatiecommissie concludeert ook dat de crisisstructuren van de *politie* en de veiligheidsregio's niet goed op elkaar aansluiten. Het Veiligheidsberaad onderschrijft de wens tot verbinding en optimale samenwerking met de politieorganisatie, zonder structuurwijzigingen aan te brengen. Zoals de evaluatiecommissie al benoemt, staan de taken van de politie niet in de Wet veiligheidsregio's, maar opgenomen in de Politiewet. De genoemde adviezen richting de politieorganisatie in het kader van de crisisbeheersing zijn passend bij de aanstaande vervolgevaluatie van de Politiewet 2012.
- Het Veiligheidsberaad gaat graag met u in gesprek over *internationale samenwerking* bij crisisbeheersing. Een crisis houdt zich vaak niet aan grenzen. Het is dan ook belangrijk dat in de wet een passage opgenomen wordt waarin de verantwoordelijkheden ten aanzien van internationale samenwerking op de verschillende niveaus (veiligheidsregio, rijk, buitenlandse regio) helder beschreven zijn.

- Tenslotte merkt het Veiligheidsberaad op dat de commissie niet geheel consistent is, inzake de keuze tussen een organieke of inhoudelijke wet. Het Veiligheidsberaad pleit voor een heldere keuze voor een inhoudelijke wet: dit sluit niet alleen aan bij de heldere analyse en de hoofdlijn in het rapport, maar biedt ook ruimte aan flexibiliteit, adaptief vermogen en aansluiting bij de schaal van de crisis.

Kortom het Veiligheidsberaad werkt graag samen met het Rijk aan de doorontwikkeling van de crisisbeheersing en brandweezorg in Nederland en gaat daarom graag met u en met andere crisispartners hierover in gesprek.

Met vriendelijke groet,

H.M.F. Bruls
Voorzitter Veiligheidsberaad